

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 29 października 2010 r.

**Pan
Tadeusz Goc
Burmistrz Strzelec Opolskich**

LOP- 4101-05- 02/2010
P/10/157

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Strzelcach Opolskich² kontrolę inwestycji gminnych współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej w latach 2004-2007, z uwzględnieniem trwałości ich efektów w okresie do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 5 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, stosownie do art. 60 ustawy o *NIK*, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie objętym kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., dalej: ustawa o *NIK*

² dalej: Urząd

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny cząstkowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, uwzględniając kryterium rzetelności, planowanie i przygotowanie do realizacji skontrolowanych inwestycji, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W latach 2004-2007 Gmina Strzelce Opolskie³ zrealizowała cztery inwestycje na łączną kwotę wydatków 7 902 763 zł, dofinansowane środkami pochodzącymi z UE w kwocie 4 575 930 zł (58 %). Szczegółowym badaniem objęto dwie inwestycje na kwotę wydatków 5 135 557 zł (65 %), tj. budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej z infrastrukturą techniczną wsi Warmątowice – I etap⁴ (1 934 432 zł) oraz budowę kanalizacji w miejskim sołectwie Suche Łany w mieście Strzelce Opolskie⁵ (3 201 115 zł).

Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowych kontrolowanych zadań wraz z uzyskaniem pozwoleń na budowę zostało zlecone przez byłego Burmistrza (w imieniu Gminy) umowami z 14 listopada 2002 r. i 14 sierpnia 2003 r. podmiotom wyłonionym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. *o zamówieniach publicznych*⁶.

Do ww. umów z projektantami były Burmistrz zawarł aneksy (odpowiednio: z 15 czerwca 2003 r. i z 15 września 2003 r. oraz 30 października 2003 r.), w których terminy ich realizacji zostały wydłużone odpowiednio o 44 dni (o 21 %) i o 83 dni (177 %). Zmianę terminu opracowania dokumentacji dla zadania nr 1 uzasadniono, jak wyjaśnił Zastępca Burmistrza, przedłużającymi się uzgodnieniami trasy z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, natomiast wydłużenie terminu realizacji dla zadania nr 2 uzasadniono koniecznością wykonania dodatkowych badań technicznych gruntu oraz zmianą lokalizacji przepompowni (zmniejszeniem ilości przejść pod drogą wojewódzką) i rurociągu tłocznego.

Umowa z 14 listopada 2002 r. na opracowanie dokumentacji dla zadania nr 1 obejmowała m.in. uzyskanie pozwolenia na budowę (wraz z niezbędnymi uzgodnieniami), a w specyfikacji istotnych warunków zamówienia⁷ dla ww. opracowania jako jeden z warunków zapisano, że wykonawca jest zobowiązany zrealizować przedmiot zamówienia i dostarczyć wszystkie objęte zamówieniem opracowania w czasie nie dłuższym niż 7 miesięcy (od dnia podpisania umowy). Zdaniem Izby konieczność uzgodnienia przejścia pod drogą krajową była znana już na etapie zlecenia ww. opracowania. Tym samym, w ocenie

³ dalej: Gmina

⁴ dalej: zadanie nr 1

⁵ dalej: zadanie nr 2

⁶ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm., dalej *ustawą o zp*

⁷ dalej: SIWZ

NIK, poprzez wydłużenie terminu opracowania dokumentacji dla zadania nr 1 naruszono art. 76 ust. 1 i 2 *ustawy o zp.* Wyliczone przez NIK kary z tytułu niedotrzymania przez zleceniobiorcę pierwotnego terminu wykonania umowy (44 dni zwłoki), stosownie do § 8 umowy wyniosłyby 2 281 zł.

Gmina uzyskała pozwolenia na budowę z wystarczającym wyprzedzeniem dla terminowej realizacji zadań, tj. odpowiednio 162 i 364 dni przed wszczęciem postępowań przetargowych dot. wyłonienia wykonawców kontrolowanych zadań. W budżetach gminy na lata 2003-2006 i w Programie Wieloletnich Zadań Inwestycyjnych, stanowiącym załącznik do uchwał budżetowych gminy w ww. latach, ujęto w wydatkach majątkowych środki przeznaczone na realizację kontrolowanych zadań, aktualizując odpowiednio ich wysokość ostatecznie do kwot 3 177 022 zł dla zadania nr 1 oraz 4 485 318 zł na zadanie nr 2.

Poprzez zawarcie w 2004 r. z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Wojewodą Opolskim umów o dofinansowanie kontrolowanych zadań - Burmistrz zapewnił środki pochodzące m.in. z Unii Europejskiej na ich realizację. Dla zadania nr 1 wysokość dofinansowania tymi środkami wyniosła 938 442 zł (50 % wydatków ogółem), a dla zadania nr 2 - 2 40 836 zł (75 %).

Umowy o realizację kontrolowanych zadań zawarto z wykonawcami wyłoniłymi w wyniku prawidłowo przeprowadzonych oraz rzetelnie udokumentowanych postępowań o zamówienie publiczne w trybie przetargów nieograniczonych. W umowach tych należy zwrócić uwagę na zabezpieczenie interesu Gminy, m.in. poprzez określenie wysokości kar umownych za opóźnienia, przerwy w realizacji robót, wady oraz za odstąpienie od umowy.

2. NIK ocenia pozytywnie terminową realizację inwestycji, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Rzetelny i bieżący nadzór nad realizacją umowy przez służby Gminy doprowadził do terminowego i bezusterkowego zakończenia robót na kontrolowanych inwestycjach, pomimo że w trakcie realizacji zadania nr 1 wystąpił przypadek opóźnienia terminu przejściowego w stosunku do ustalonego w harmonogramie o 10 dni. Wyplacone wynagrodzenie odpowiadało kwotom określonym w umowach.

Stwierdzono, że dla zadania nr 2 były Burmistrz po zaakceptowaniu protokołu konieczności zawarł umowę na budowę dodatkowych (nie ujętych w pierwotnym projekcie) odgałęzień sieci, których wartość wynosiła 21 441 zł. Zmiana ta, zdaniem NIK, była uzasadniona i legalna.

Gmina zapewniła prawidłowy nadzór autorski i nadzór inwestorski (pełniony przez uprawnionych pracowników Urzędu) nad realizacją kontrolowanych zadań. Inspektorzy i kierownicy budów dokonywali wpisów do dziennika budowy z przebiegu robót w sposób chronologiczny, trwałe i czytelny.

Nadzór inwestorski nad realizacją zadania nr 2, poza służbami Burmistrza, sprawował inspektor nadzoru na podstawie umowy zlecenia zawartej 12 maja 2006 r. Kontrola wykazała, że Inspektor ten pierwszego wpisu do dziennika budowy dokonał 18 kwietnia 2006 r. tj. na 24 dni przed zawarciem z nim umowy zlecenia. Stwierdzono ponadto, że inwestor nie dokonał wpisu na pierwszej stronie dziennika budowy dot. objęcia obowiązków przez inspektora nadzoru, pomimo że obowiązek taki wynika z art. 18 ust. 2 i 45 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*⁸, jak również § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie *dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia*⁹.

Gmina niezwłocznie po zakończeniu kolejnych etapów robót występowała do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych dla I etapu budowy oraz dla I części II etapu zadania nr 2, uzyskując stosowne decyzje w dniach 19 września 2005 r. i 10 listopada 2006 r. Użytkownik kanalizacji (Strzeleckie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o.¹⁰) prawidłowo dokonywał corocznych przeglądów instalacji nie stwierdzając usterek lub wad.

3. NIK ocenia pozytywnie wydatkowanie i rozliczenie środków na kontrolowane inwestycje.

Gmina z tytułu umów z wykonawcami poniosła wydatki w kwocie 1 877 022 zł (zadanie nr 1) oraz 3 201 115 zł (zadanie nr 2). Za zrealizowane roboty na ww. zadaniach Gmina dokonywała wypłat wykonawcom z wyprzedzeniem (od 7 do 28 dni) w stosunku do umownych terminów płatności. Naczelnik Wydziału Finansowego uzasadnił taki sposób płatności możliwością wcześniejszego przygotowania oraz złożenia do Instytucji Zarządzającej Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego wniosków o płatność, a w konsekwencji uzyskanie dofinansowania. NIK zauważa jednak, że w świetle art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*¹¹ oraz art. 35 ust. 3 pkt 3 obowiązującej przed dniem 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r.

⁸ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

⁹ Dz.U. Nr 108, poz. 953 ze zm.

¹⁰ dalej: SWiK

¹¹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

*o finansach publicznych*¹² wydatki publiczne powinny być dokonywane w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Poniesione przez Gminę wydatki zostały rzetelnie zaewidencjonowane, a inwestycje terminowo i prawidłowo przyjęte na stan środków trwałych Gminy.

4. Gmina rzetelnie wywiązała się z zobowiązań umownych wobec instytucji finansujących, bowiem zadania objęte kontrolą zrealizowano zgodnie z założeniami projektowymi osiągając zakładane efekty.

W wyniku realizacji objętych kontrolą inwestycji Gmina osiągnęła zakładane w umowach o dofinansowanie cele, tj. zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń dostających się bezpośrednio do gleby oraz dociążenia oczyszczalni ścieków w Strzelcach Opolskich. Ponadto osiągnięto zapisane w umowach o dofinansowanie rezultaty. W przypadku zadania nr 1 wybudowano 4,77 km kanalizacji, 57 przyłączy (40 działających w momencie zakończenia inwestycji oraz 60 na dzień 27 sierpnia 2008 r.), z których korzystało 620 mieszkańców. Dla zadania nr 2 osiągnięto wskaźniki produktów wynoszące 4,38 km kanalizacji i 133 przyłącza. Obie sieci kanalizacyjne oddane zostały w użytkowanie SWiK.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

Podjęcie działań mających na celu zapewnienia egzekwowania od wykonawców projektów ich terminowego opracowania oraz egzekwowania od osób odpowiedzialnych rzetelnego prowadzenia dzienników budowy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

¹² Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.